

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Peningamál 2020/3

Almenn kynning

Þórarinn G. Pétursson
Aðalhogfræðingur Seðlabanka Íslands

Peningamál í hnotskurn

COVID-19
veldur usla í
heims-
búskapnum

Gríðarlegt högg
fyrir fluggeirann
og ferða-
þjónustu hér á
landi

Eftir mikinn
samdrátt í vor
jókst einka-
neyslan töluvert
í sumar

Horfur á minni
efnahags-
samdrætti í ár
en spáð var í
maí

Mikil fækkun
starfa og
atvinnuleysi í
sögulegar hæðir

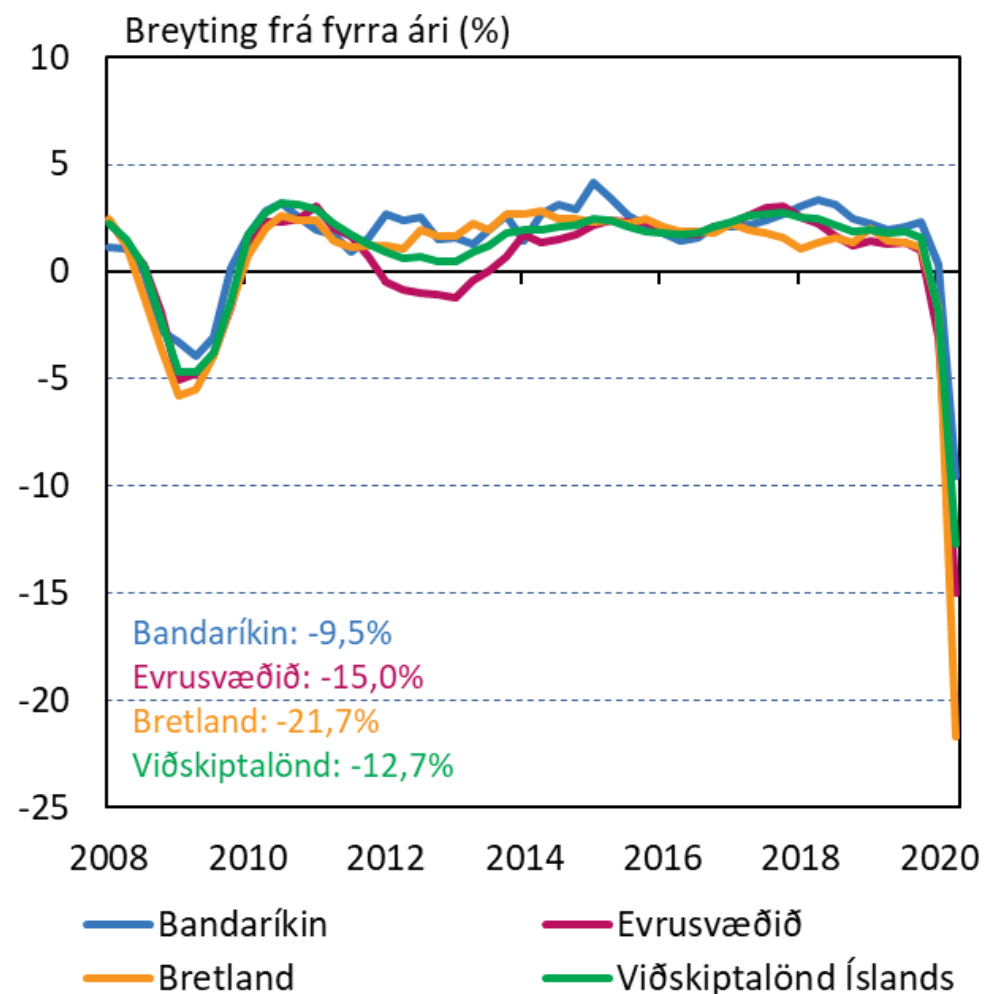

Verðbólga
hefur heldur
aukist og verður
meiri en spáð
var í maí

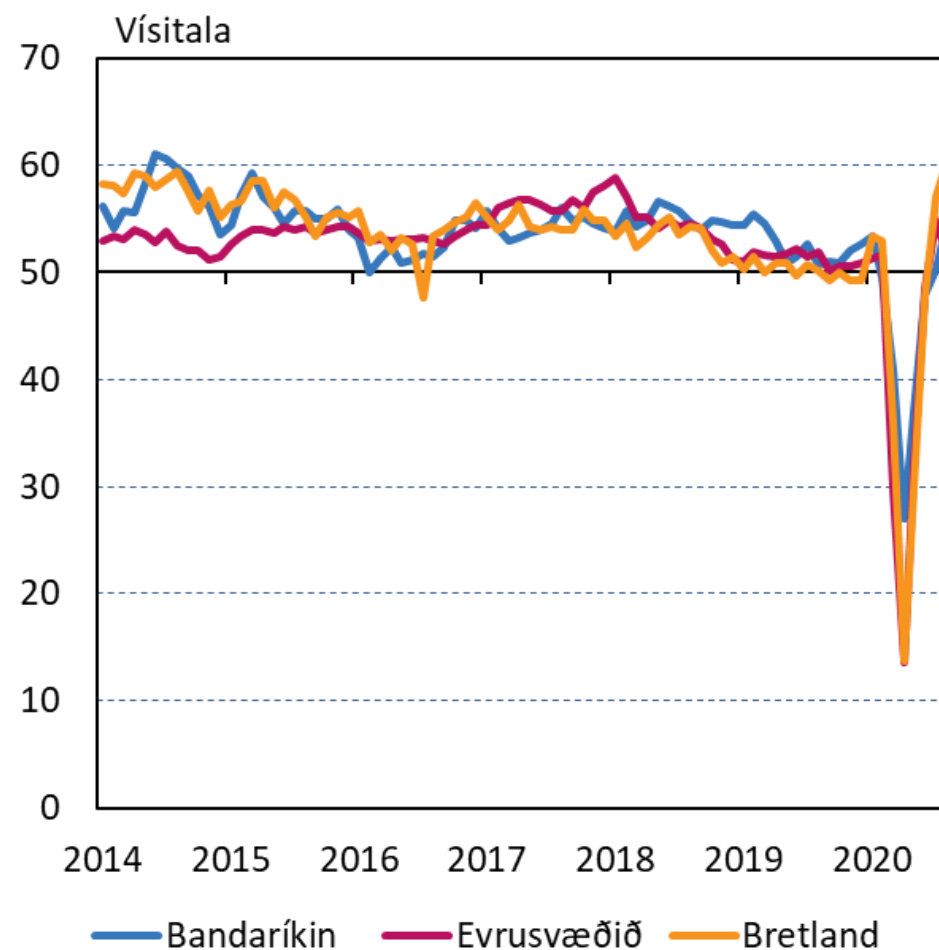
Sögulegur samdráttur á Q2 en viðsnúningur á Q3

- COVID-19 og aðgerðir til að hemja útbreiðslu faraldursins hafa valdið gríðarlegum usla í heimsbúskapnum: VLF í helstu viðskiptalöndum dróst saman um 1,9% á Q1 og útlit er fyrir 12,7% samdrátt á Q2 – sá mesti sem mælst hefur frá seinna stríði
- Framleiðsluvísitölur hafa hins vegar hækkað töluvert frá því í maí og aðsókn í smásölu og afþreyingu hefur aukist

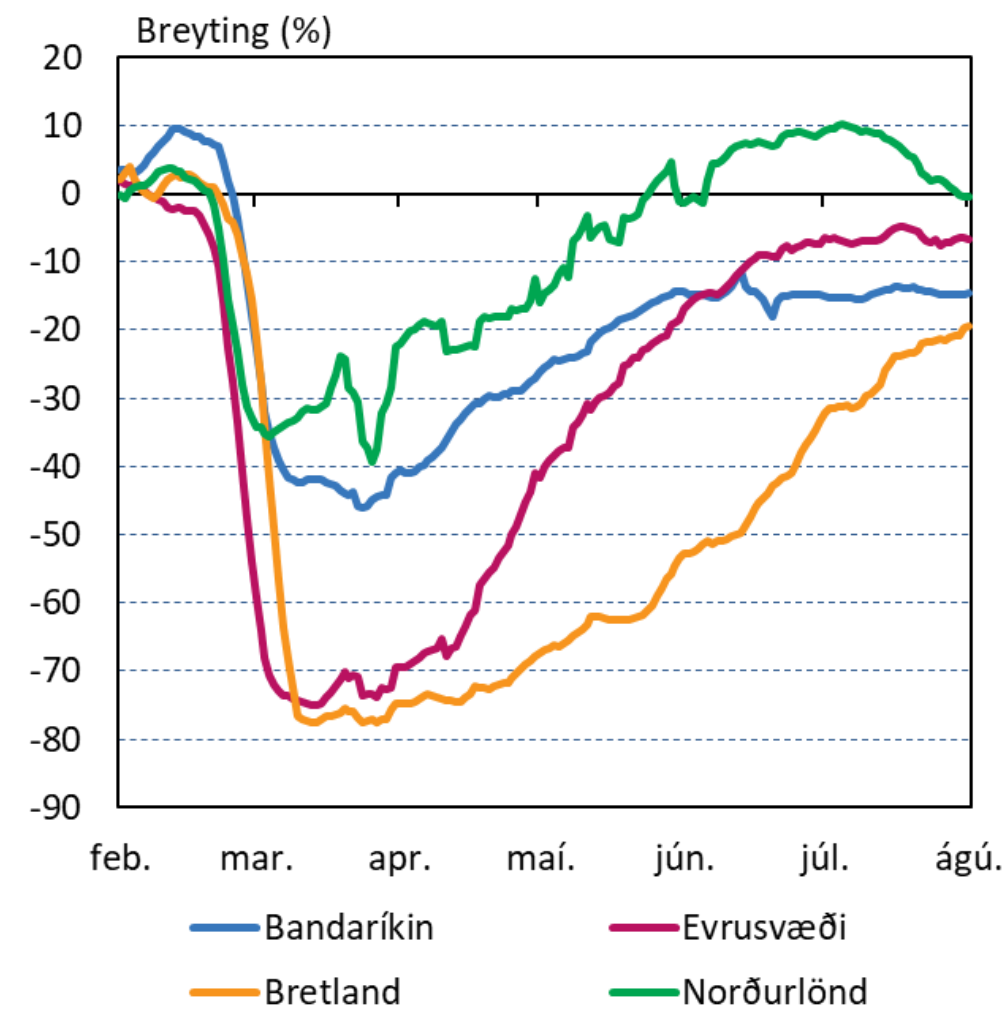
Alþjóðlegur hagvöxtur¹
1. ársfj. 2008 - 2. ársfj. 2020

PMI-vísitala fyrir framleiðslu og þjónustu²
Janúar 2014 - ágúst 2020

Aðsókn í smásölu og afþreyingu³
21. janúar - 21. ágúst 2020

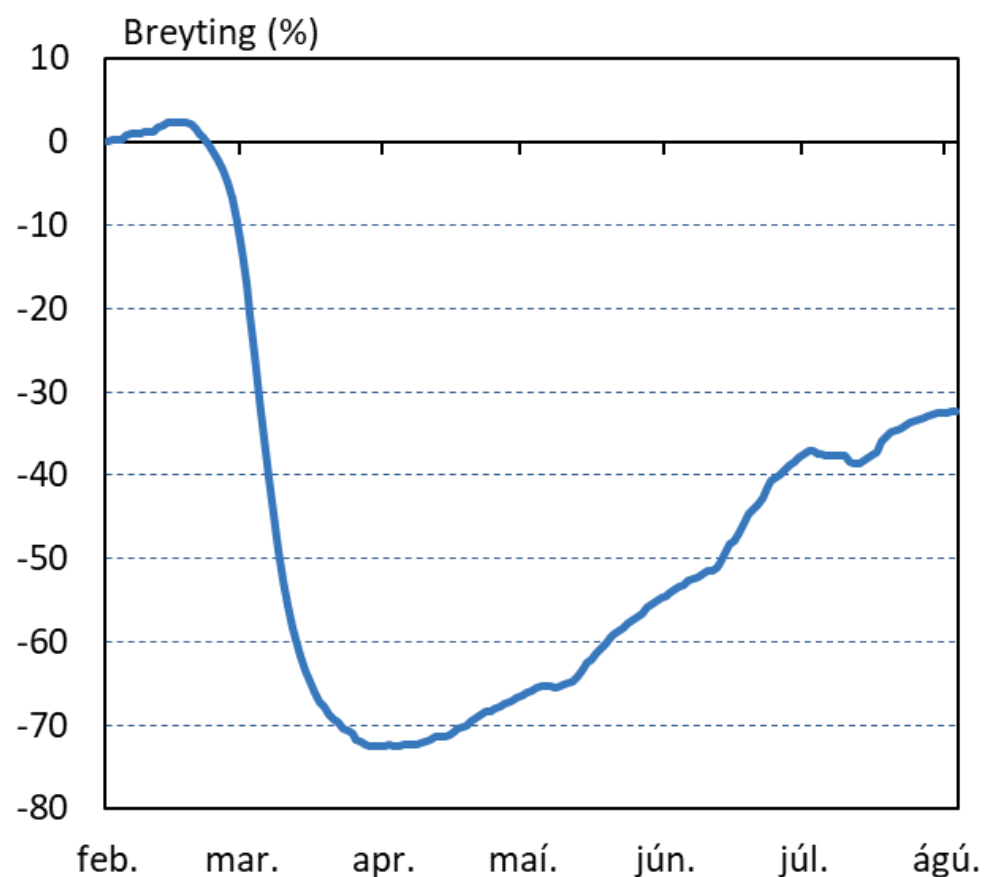
1. Grunnspá Seðlabankans 2. ársfj. 2020 fyrir helstu viðskiptalönd. 2. PMI-vísitala Markit fyrir framleiðslu og þjónustu (Composite Output Purchasing Managers' Index). Vísitalan er birt mánaðarlega og er árstíðarleiðrétt. Þegar gildi vísitölunnar er yfir 50 tákna það vöxt milli mánaða en ef hún er undir 50 tákna það samdrátt. 3. Fjöldi heimsóknna á veitingahús, kaffihús, verslunarmiðstöðvar, skemmtigarða, söfn og kvikmyndahús samkvæmt Google. Breyting frá tímabilinu 3. janúar - 6. febrúar 2020 (7 daga hreyfanlegt meðaltal). Norðurlöndin eru meðaltal Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar.

Heimildir: Google, Refinitiv Datastream, Seðlabanki Íslands.

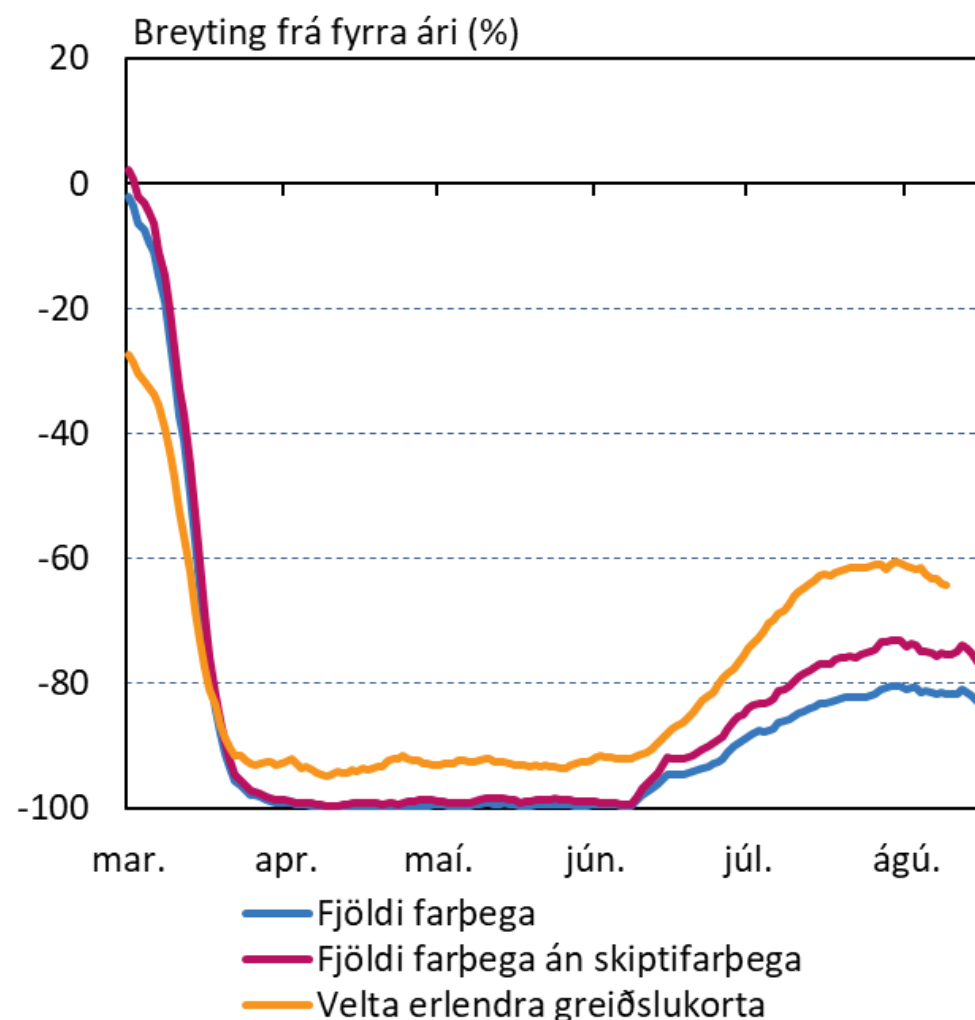
Horfur á minni samdrætti útflutnings en spáð í maí

- Algert hrun í ferðamennsku um allan heim – daglegur fjöldi ferðamanna hingað til lands nú um 20% af því sem hann var í fyrra
- Batinn í júlí og ágúst meiri en spáð var og þrátt fyrir bakslag er spáð heldur minni fækkun farþega í ár en í maí: 76% í stað 81%
- Einnig minni samdráttur í útflutningi sjávarafurða og því útlit fyrir minni samdrátt útflutnings en spáð í maí

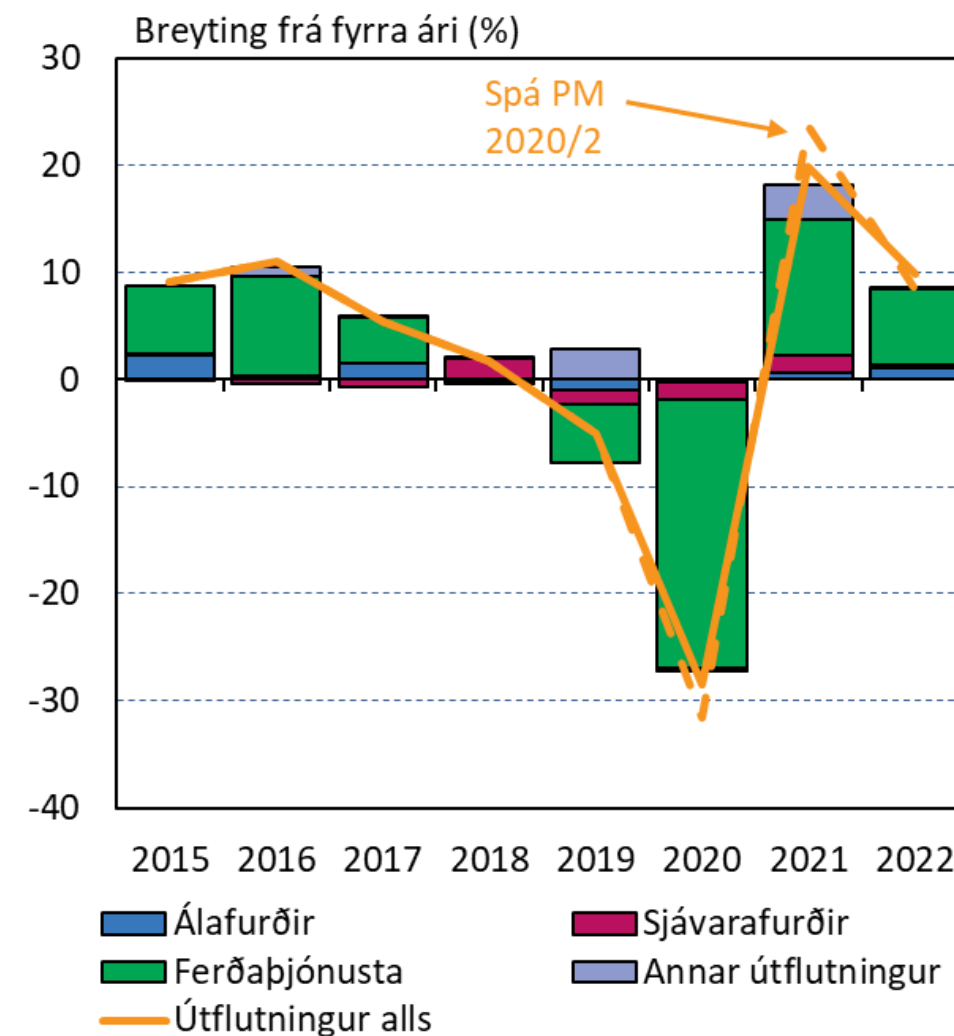
Alþjóðleg flugumferð¹
19. febrúar - 21. ágúst 2020

Ferðamenn og útgjöld²
7. mars - 21. ágúst 2020

Útflutningur og framlag undirliða 2015-2022³

1. Breyting frá 19. febrúar 2020 (7 daga hreyfanlegt meðaltal). 2. Fjöldi farþega sem fór daglega um Keflavíkurflugvöll. Tölur fyrir árið 2019 eru án farþega WOW Air. Greiðslukortatölur eru samtala debet- og kreditkorta útgefin af erlendum aðilum. 7 daga hreyfanlegt meðaltal. 3. Vegna keðjutengingar getur verið að samtala undirliðanna sé ekki jöfn útflutningi alls. Álútflutningur skv. skilgreiningu þjóðhagsreikninga. Ferðapjónusta er samtala á „ferðalögum“ og „farþegaflutningum með flugi“. Grunnspá Seðlabankans 2020-2022. Brotalína sýnir spá frá PM 2020/2.

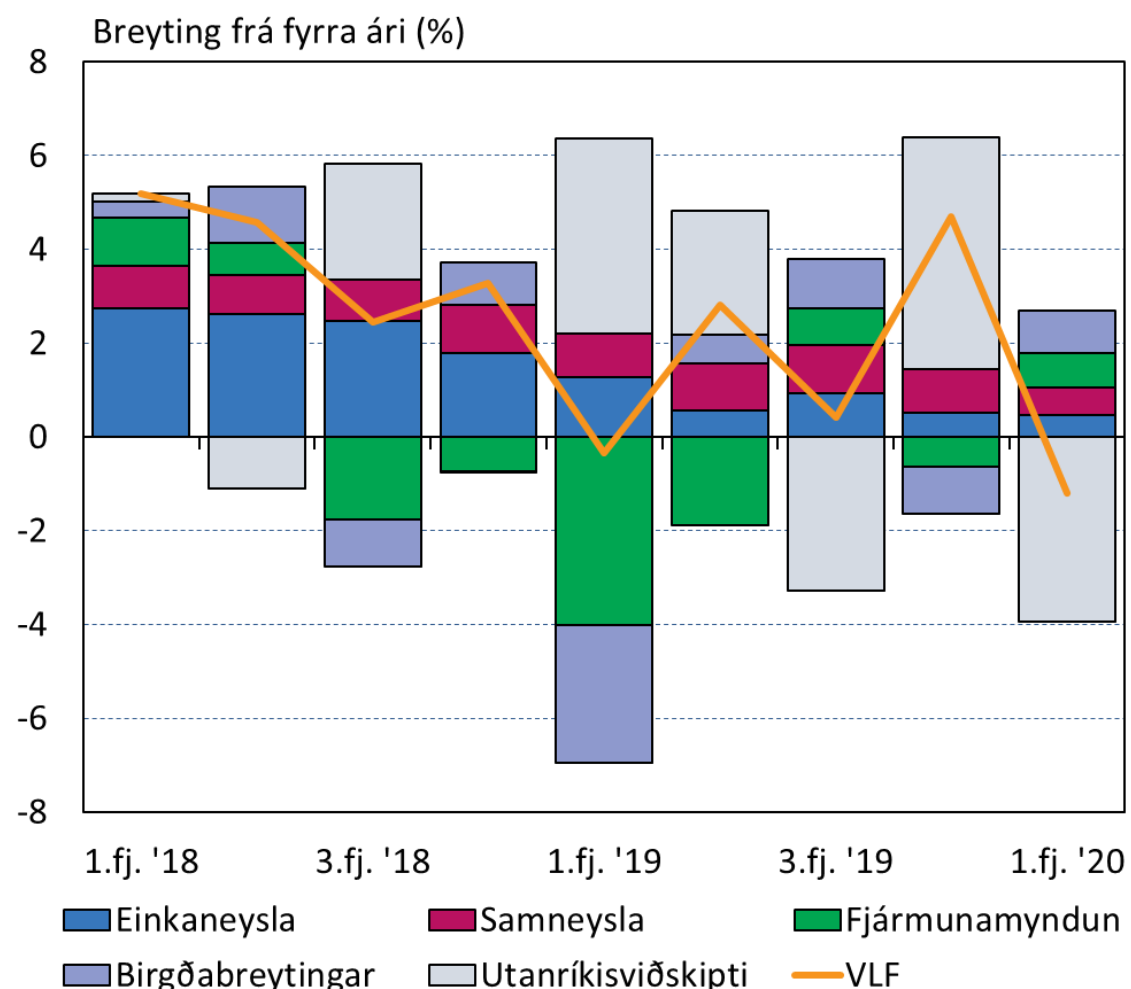
Heimildir: Flight Radar, Hagstofa Íslands, Isavia, Seðlabanki Íslands.

Samdráttur þegar hafinn áður en farsótt skall á

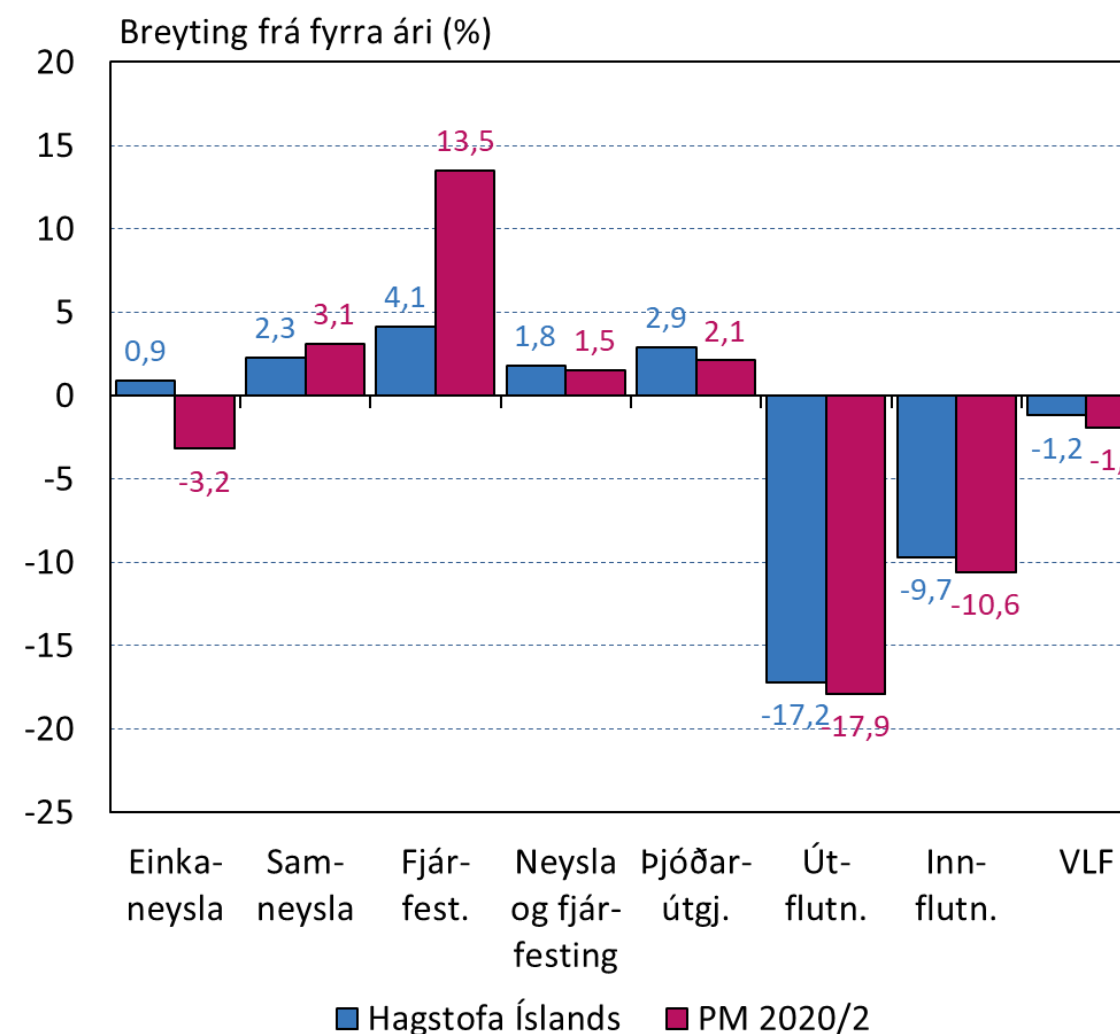
- VLF dróst saman um 1,2% á Q1: Þjóðarútgjöld jukust um 2,9% en á móti kom 4 prósentna neikvætt framlag utanríkisviðskipta
- Heldur minni samdráttur en spáð var í PM 2020/2: einkaneysla reyndist sterkari en á móti vó veikari fjárfesting
- Líklegt að einkaneyslan verði endurskoðuð niður á við þegar fyllri upplýsingar um áhrif farsóttar á einkaneyslu í mars liggja fyrir

Hagvöxtur og framlag undirliða¹

1. ársfj. 2018 - 1. ársfj. 2020

Þjóðhagsreikningar 1. ársfj. 2020

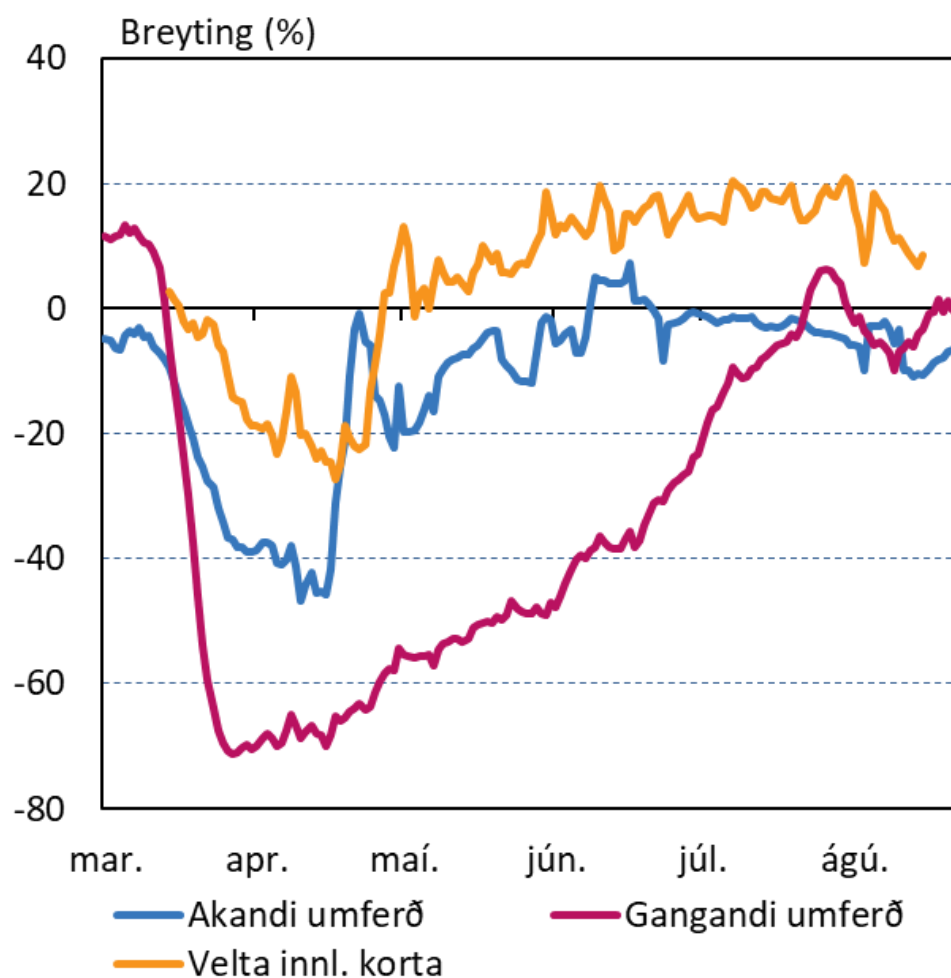

1. Vegna keðjutengingar getur verið að samtala undirliðanna sé ekki jöfn hagvextinum.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

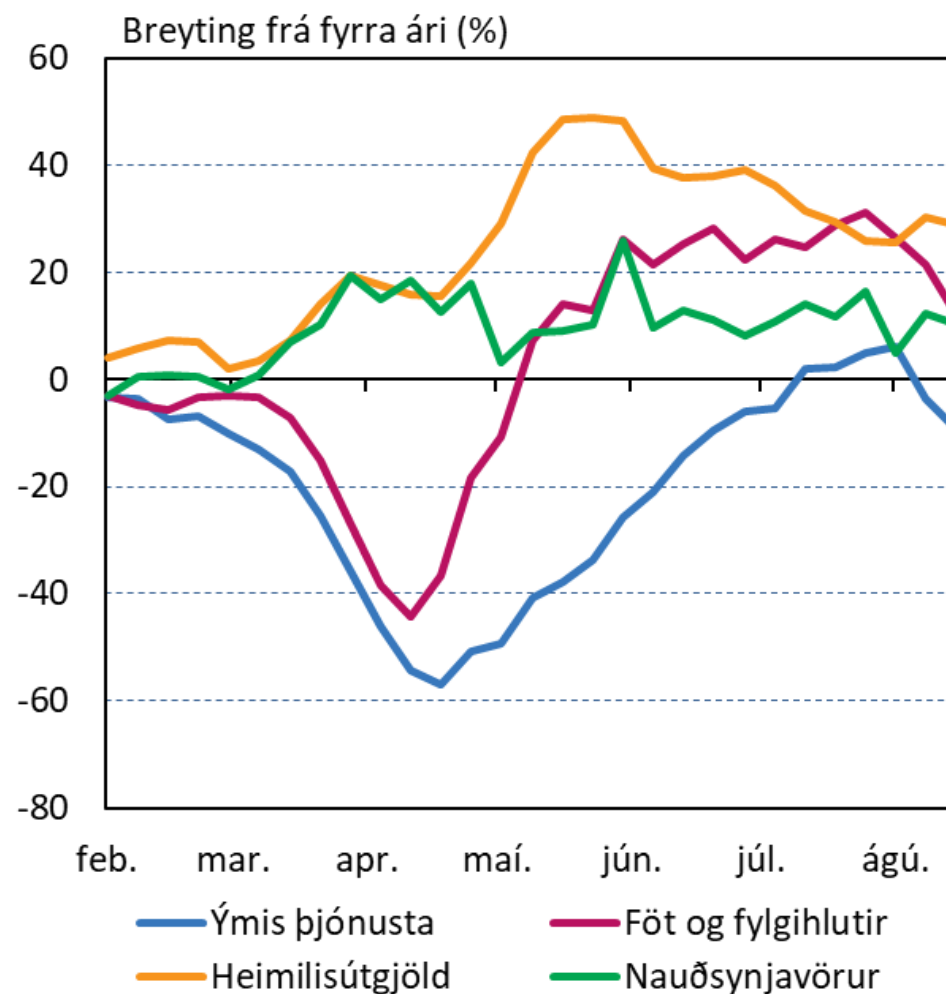
Vísbendingar um viðspyrnu einkaneyslu í sumar

- Farsóttin og sóttvarnaraðgerðir höfðu veruleg áhrif á efnahagsumsvif í mars og apríl: akandi og gangandi umferð dróst verulega saman og útgjöld heimila minnkuðu mikið: kortagögn benda til að samdrátturinn hafi mestur verið um 23% um miðjan apríl ... en að viðsnúningur hafi orðið í maí og júní – þótt kraftur batans sé mismikill eftir útgjaldaflökkum

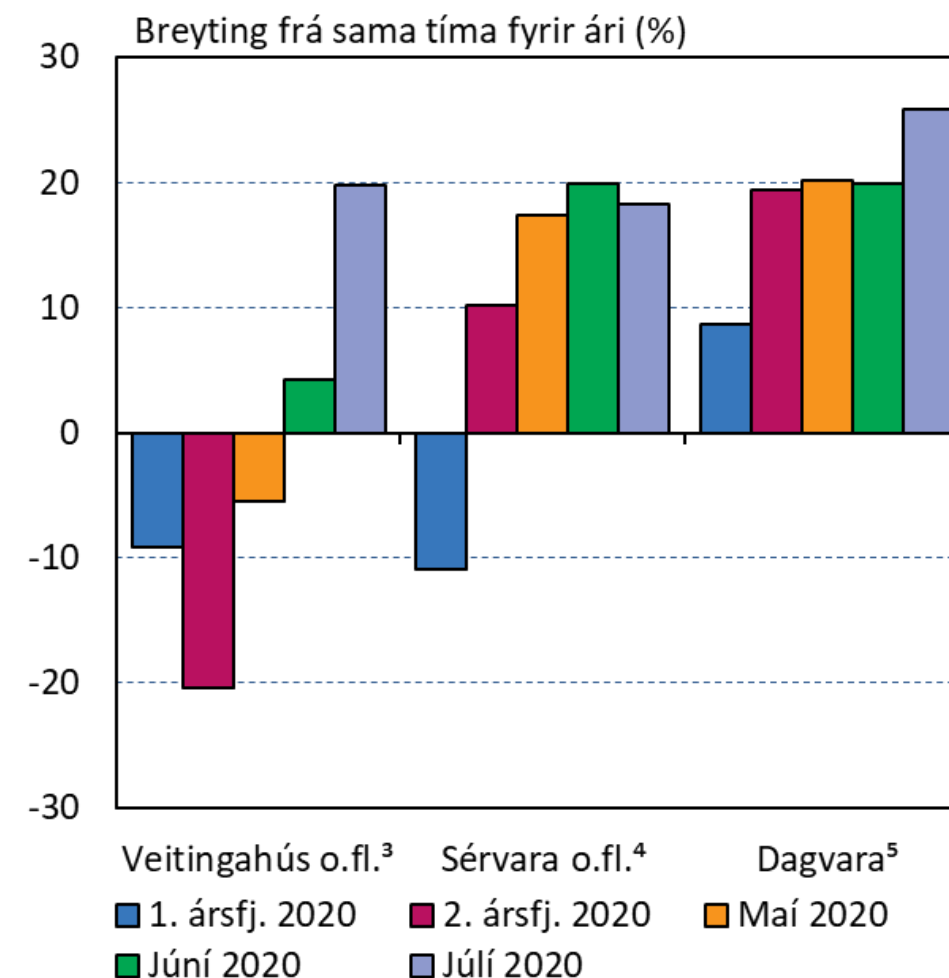
Umferð og kortavelta¹
1. mars - 21. ágúst 2020

Útgjöld heimila eftir útgjaldaflökkum²
1. febrúar - 21. ágúst 2020

Greiðslukortavelta eftir helstu útgjaldaflökkum

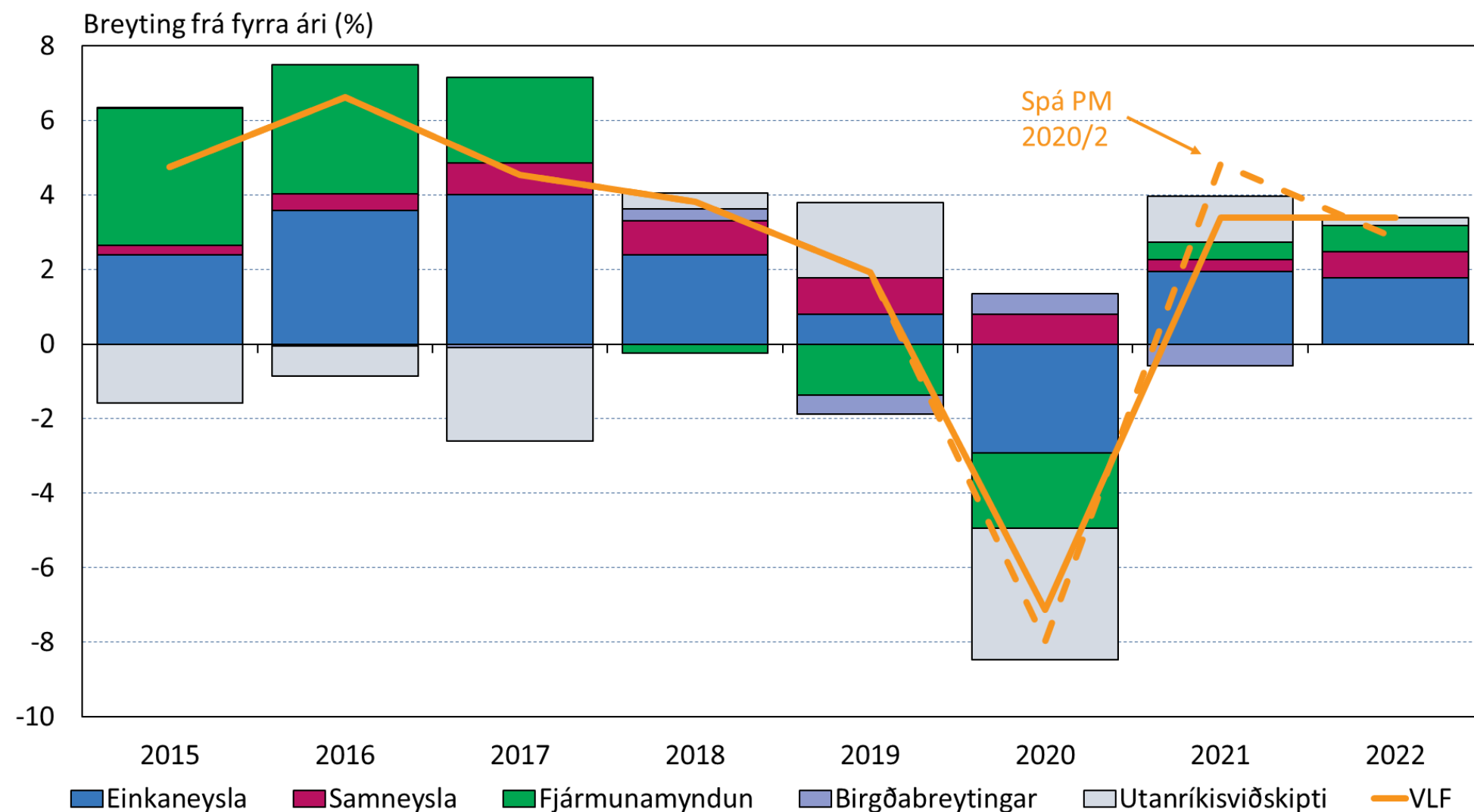

1. Akandi umferð er umferð um Hafnarfjarðarveg sunnan Kópavogslækjar, Reykjanesbraut við Dalveg í Kópavogi og Vesturlandsveg ofan Ártúnsbrekku. Gangandi umferð samkvæmt Apple Mobility Trends. Greiðslukortatölur eru samtala debet- og kreditkorta útgefin af innlendum aðilum. Gangandi umferð breyting frá 13. jan. 2020 en hinar raðirnar breyting frá fyrra ári (umferðargögn 7 daga hreyfanlegt meðaltal en greiðslukortagögn 14 daga hreyfanlegt meðaltal). 2. Ýmis þjónusta á við veitingastaði, leikhús, líkamsræktarstöðvar o.fl. Heimilisútgjöld eiga við kaup á raftækjum, húsgögnum og í byggingavöruverslunum (28 daga hreyfanlegt meðaltal). 3. Veitingahús, gisting, flutningar, pakkaferðir, tollfrjáls verslun, menning og afþreying, snyrting og ýmis persónuleg þjónusta. 4. Raf- og heimilistæki, húsbúnaður, fatnaður, önnur sérvara og ýmis sérhæfð þjónusta. 5. Dagvöruverslun og stórmarkaðir.
Heimildir: Apple Mobility Trends, Hagstofa Íslands, Markaðsvakt Meniga, Rannsóknarsetur verslunarinnar, Vegagerðin, Seðlabanki Íslands.

Verulegur samdráttur í ár en þó minni en spáð í maí

- Talið að VLF hafi dregist saman um tæplega 11% á Q2 en í maí var gert ráð fyrir tæplega 15% samdrætti – vegur þyngst að neysluútgjöld heimila virðast ekki hafa gefið eins mikið eftir og þá var óttast
- Þótt horfur fyrir seinni hluta ársins séu heldur lakari en í maí er talið að samdrátturinn í ár verði 7,1% í stað 8% í maíspánni

Hagvöxtur og framlag undirliða 2015-2022¹

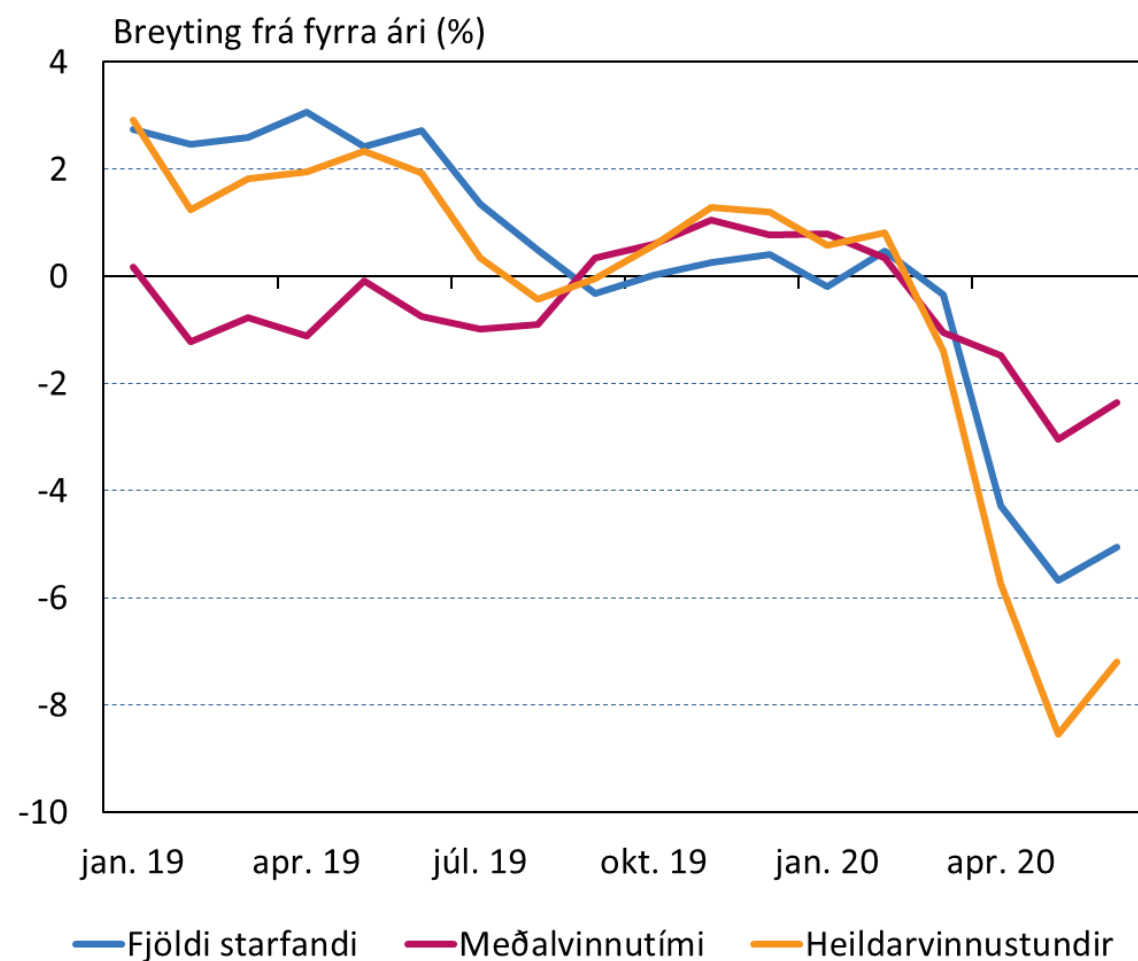
1. Grunnspá Seðlabankans 2020-2022. Brotalína sýnir spá frá PM 2020/2.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Faraldurinn hefur mikil áhrif á vinnumarkaðinn ...

- Samkvæmt VMK fækkaði störfum um 5,1% á Q2 og vinnutími stýttist um 2,3% – 7,2% fækkun heildarvinnustunda sú mesta frá Q3/2009 ... en nokkru minni fækkun en spáð í PM 2020/2 (en VMK gæti vanmetið fækkun starfa og styttingu vinnutíma)
- Atvinnuþátttaka minnkaði einnig verulega og er í sögulegu lágmarki – fólki utan vinnumarkaðar hefur því fjölgað mikið

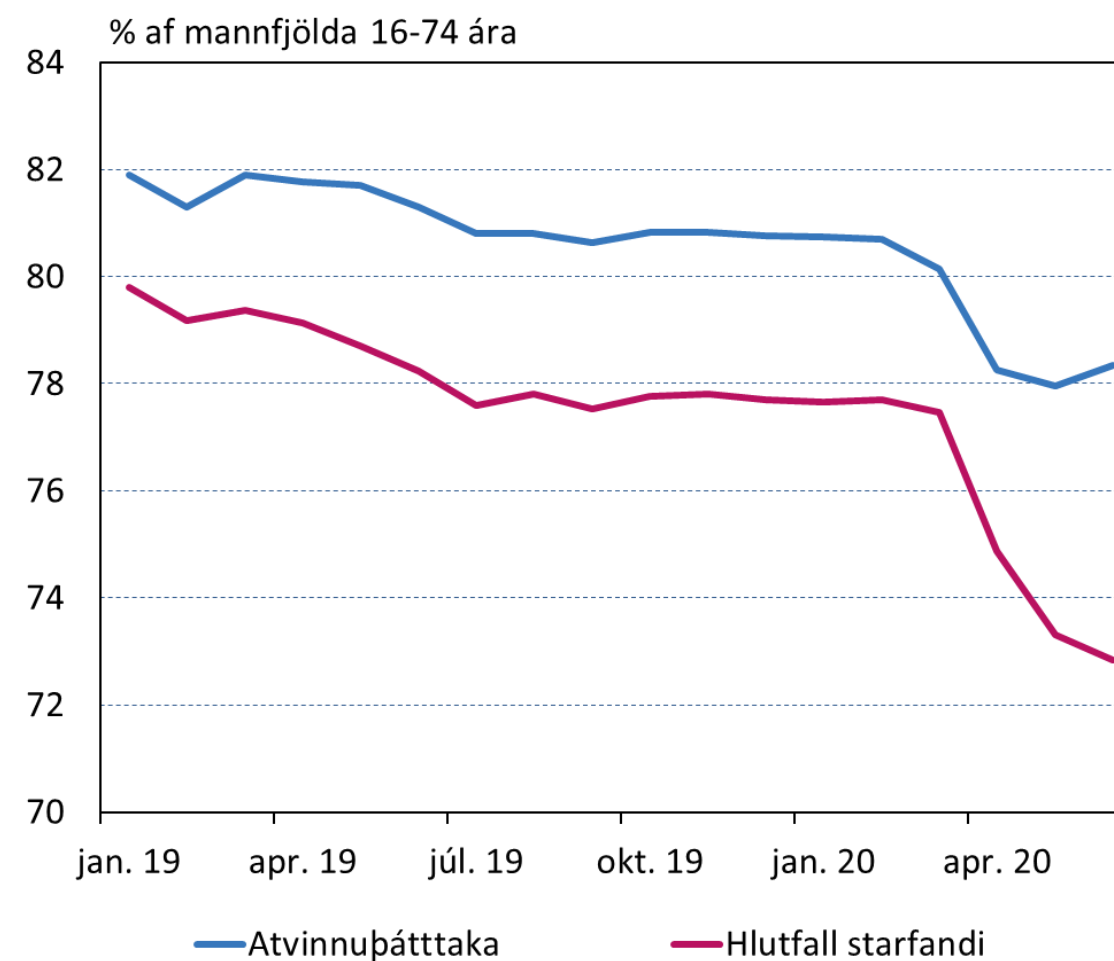
Atvinna og vinnutími¹

Janúar 2019 - júní 2020

Atvinnuþátttaka og hlutfall starfandi²

Janúar 2019 - júní 2020

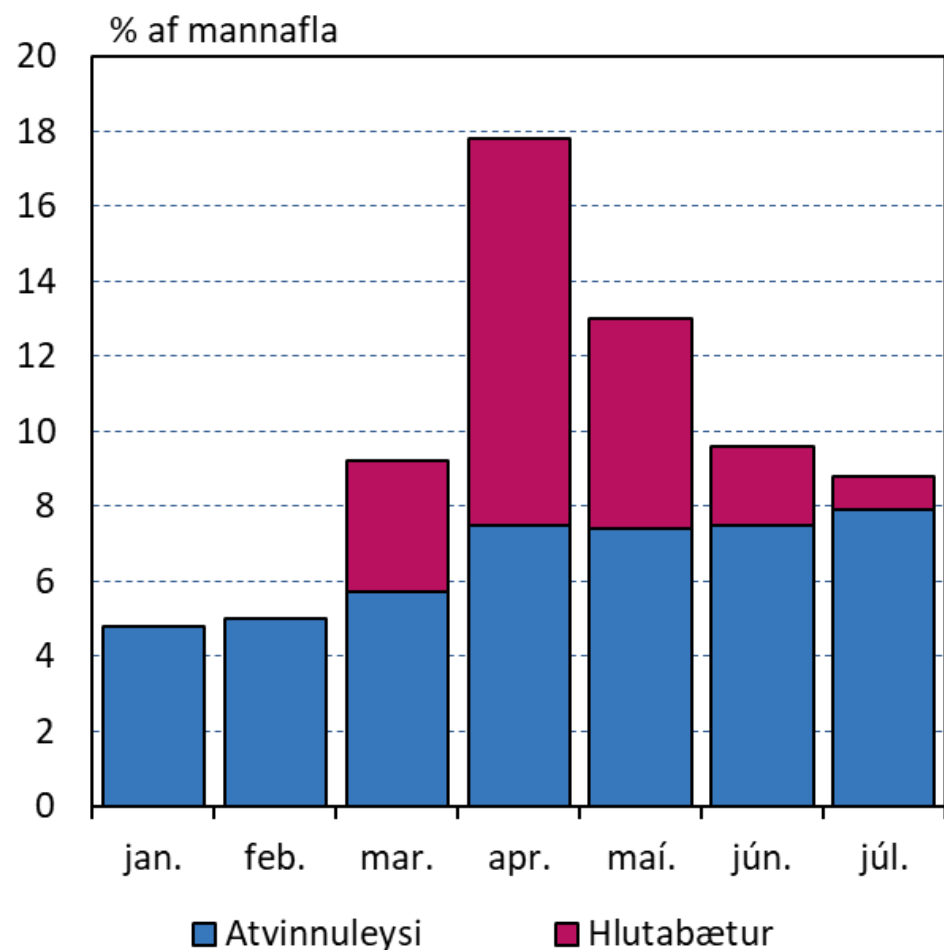

1. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal. 2. Árstíðarleidd þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal.
 Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

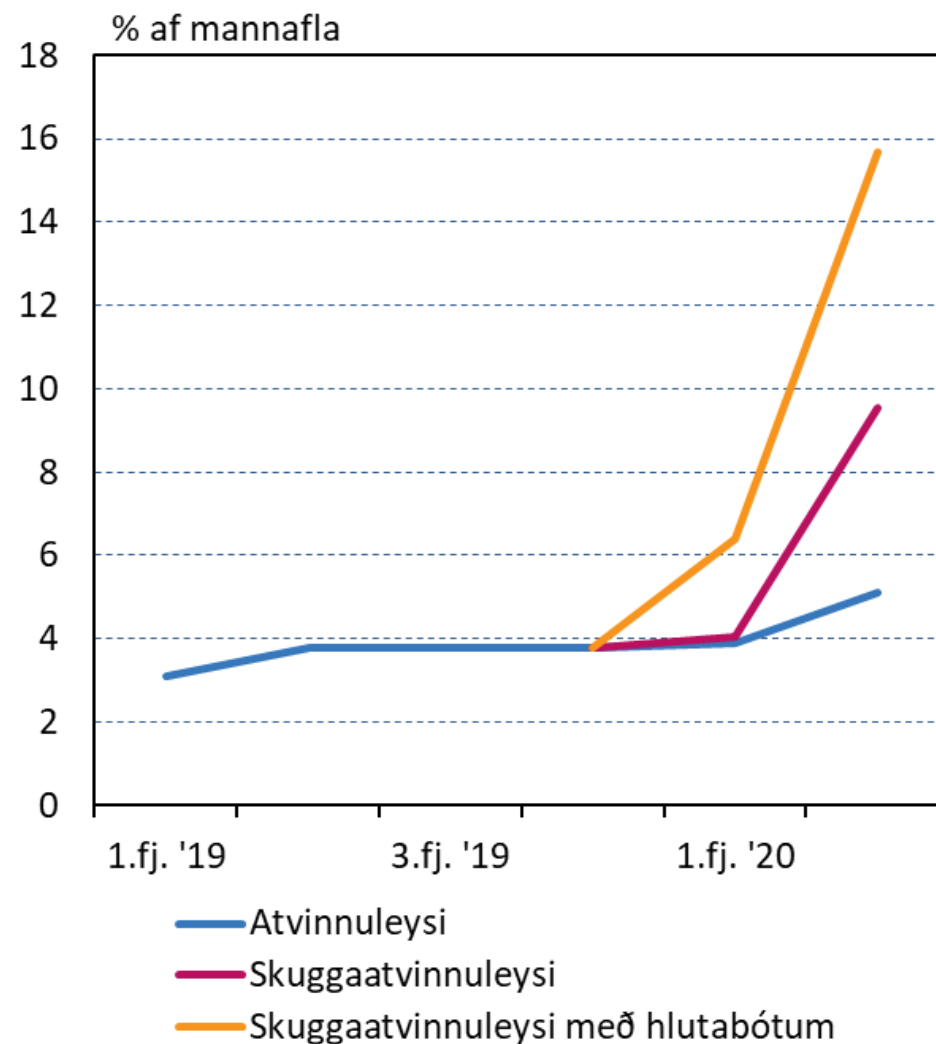
... og atvinnuleysi hefur aukist mikið

- Atvinnuleysi hefur aukist hratt og var 6,8% á Q2 skv. VMK (5,1% árstíðarleiddrétt) en skráð atvinnuleysi var komið í 7,9% í júlí
- Atvinnuleysi hefði aukist enn meira ef hluti þeirra sem misstu vinnu hefðu ekki horfið af vinnumarkaði og ef ekki hefði komið til hlutabótaleiðar stjórnvalda ... talið að atvinnuleysi nái hámarki í 10% í lok árs en verði 7,2% að meðaltali á árinu öllu

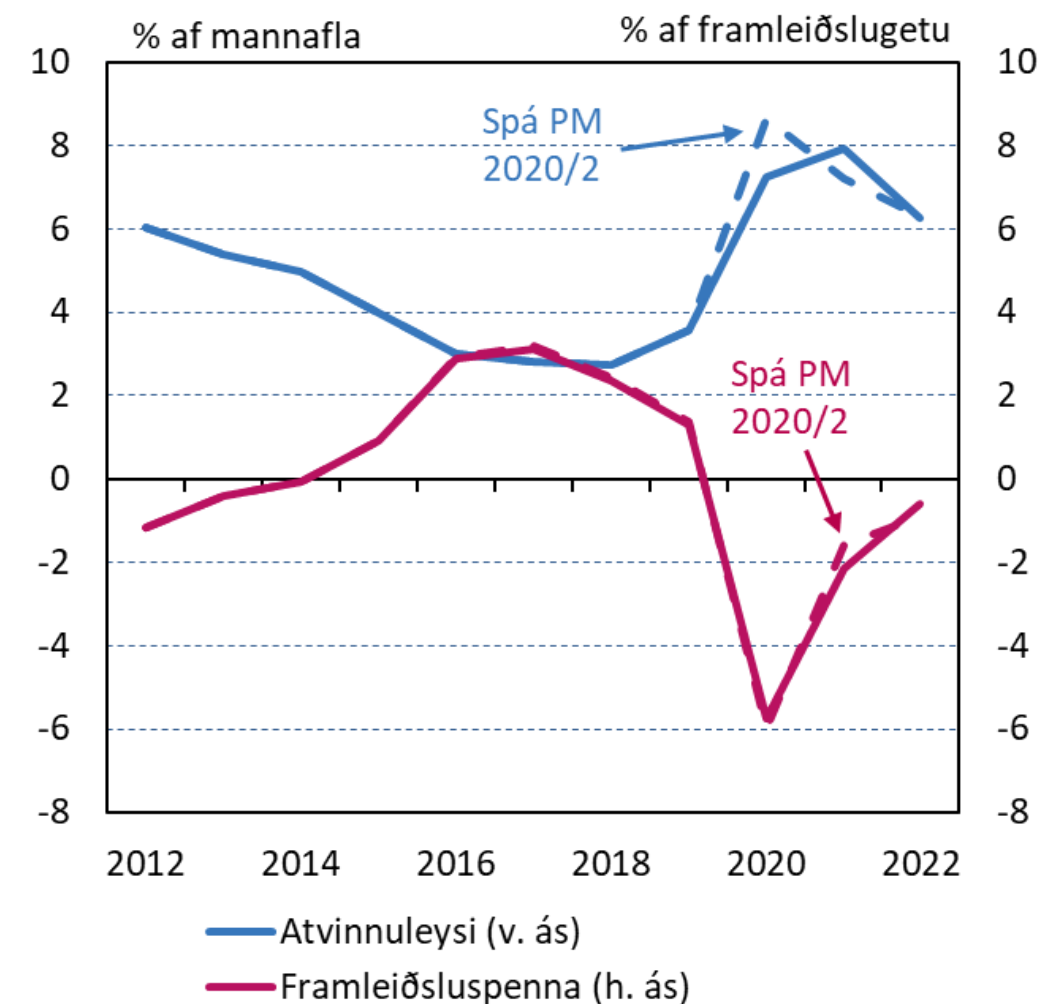
Skráð atvinnuleysi
Janúar - júlí 2020

Atvinnuleysi og "skuggaatvinnuleysi"¹
1. ársfj. 2019 - 2. ársfj. 2020

Atvinnuleysi og framleiðsluspenna 2012-2022²

1. Skuggaatvinnuleysi tekur einnig tillit til þeirra sem mælast utan vinnumarkaðar og skuggaatvinnuleysi með hlutabótum bætir við fjölda á hlutabótum margfaldað með bótahlutfalli. Árstíðarleiddréttar tölur. 2. Grunnspá Seðlabankans 2020-2022. Brotalínur sýna spá frá PM 2020/2.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands.

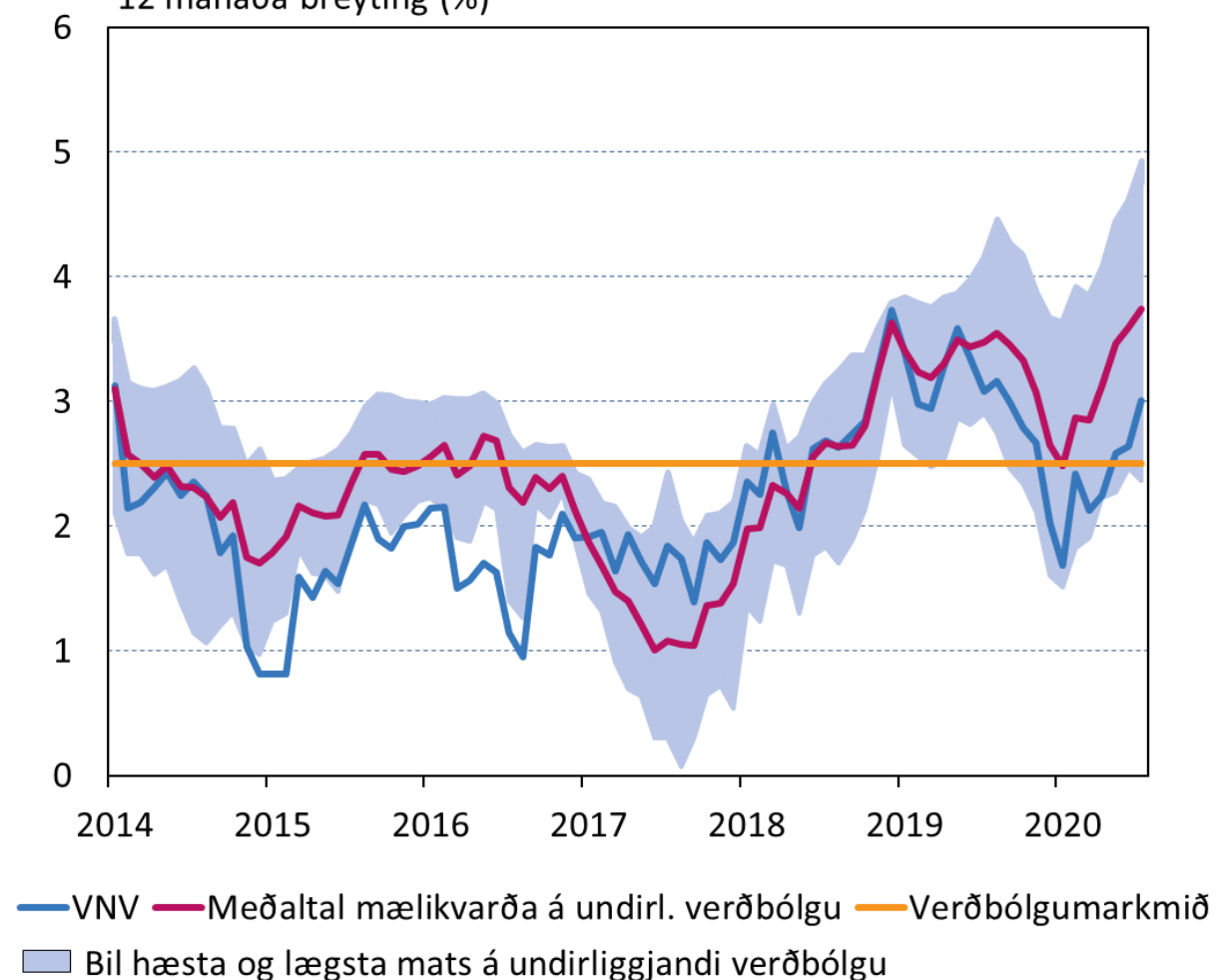
Verðbólga hefur aukist á ný ...

- Verðbólga mældist 2,5% á Q2 en var komin í 3% í júlí – undirliggjandi verðbólga er meiri og var 3,7% í júlí (þar vega m.a. minni áhrif lækkunar bensínverðs og raunvaxtakostnaðar húsnæðislána) ... hækkun innfluttrar vöru vegur þyngst en einnig mældist nokkur hækkun vörutegunda sem eftirspurn jókst eftir í sóttvarnaraðgerðum

Mæld og undirliggjandi verðbólga¹

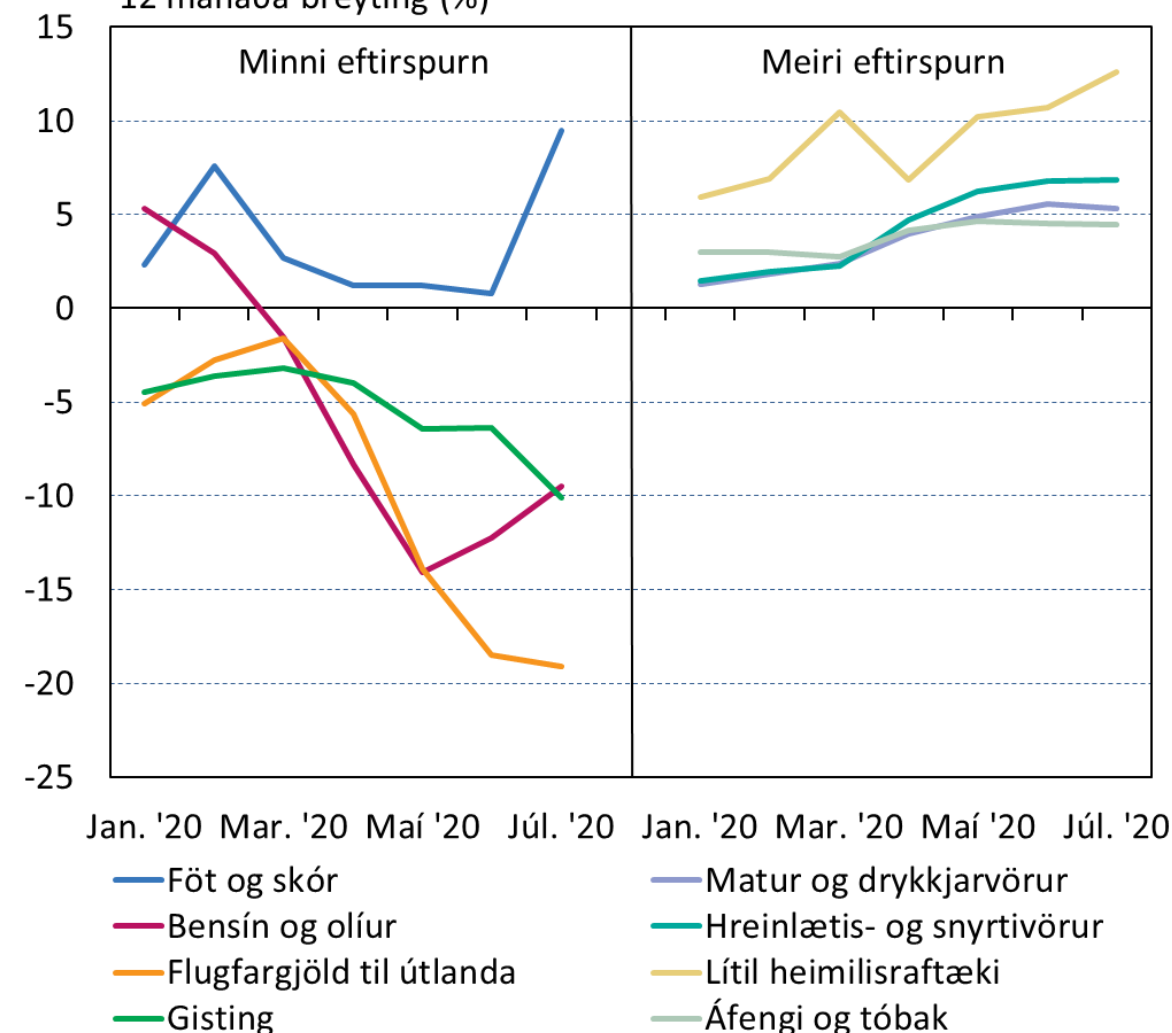
Janúar 2014 - júlí 2020

12 mánaða breyting (%)

Áhrif COVID-19 á verð ólíkra undirliða vísitölu neysluverðs²

12 mánaða breyting (%)

1. Undirliggjandi verðbólga er mæld með kjarnavísitölu (áhrif óbeinna skatta, sveiflukennra matvöruliða, bensíns, opinberrar þjónustu og raunvaxtakostnaðar húsnæðislána eru undanskilin) og tölfræðilegum mælikvörðum (vegið miðgildi, klippt meðaltal, kvikt þáttalíkan og sameiginlegur þáttur VNV). 2. Valdir undirliðir. Flugfargjöld til útlanda og lítil heimilisraftæki eru 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

... í kjölfar lækkunar ISK en kjölfesta væntinga heldur

- Gengi ISK tók að lækka í lok febrúar þegar faraldur brast á: hafði lækkað um 12% snemma í maí ... hækkaði á ný er leið á maí en lækkaði aftur í sumar og er nú 12% lægra en í lok febrúar og 14% lægra en fyrir ári ... þrátt fyrir þetta eru verðbólguvæntingar á alla mælikvarða ýmist óbreyttar eða lægri en fyrir ári og við markmið á flesta þeirra

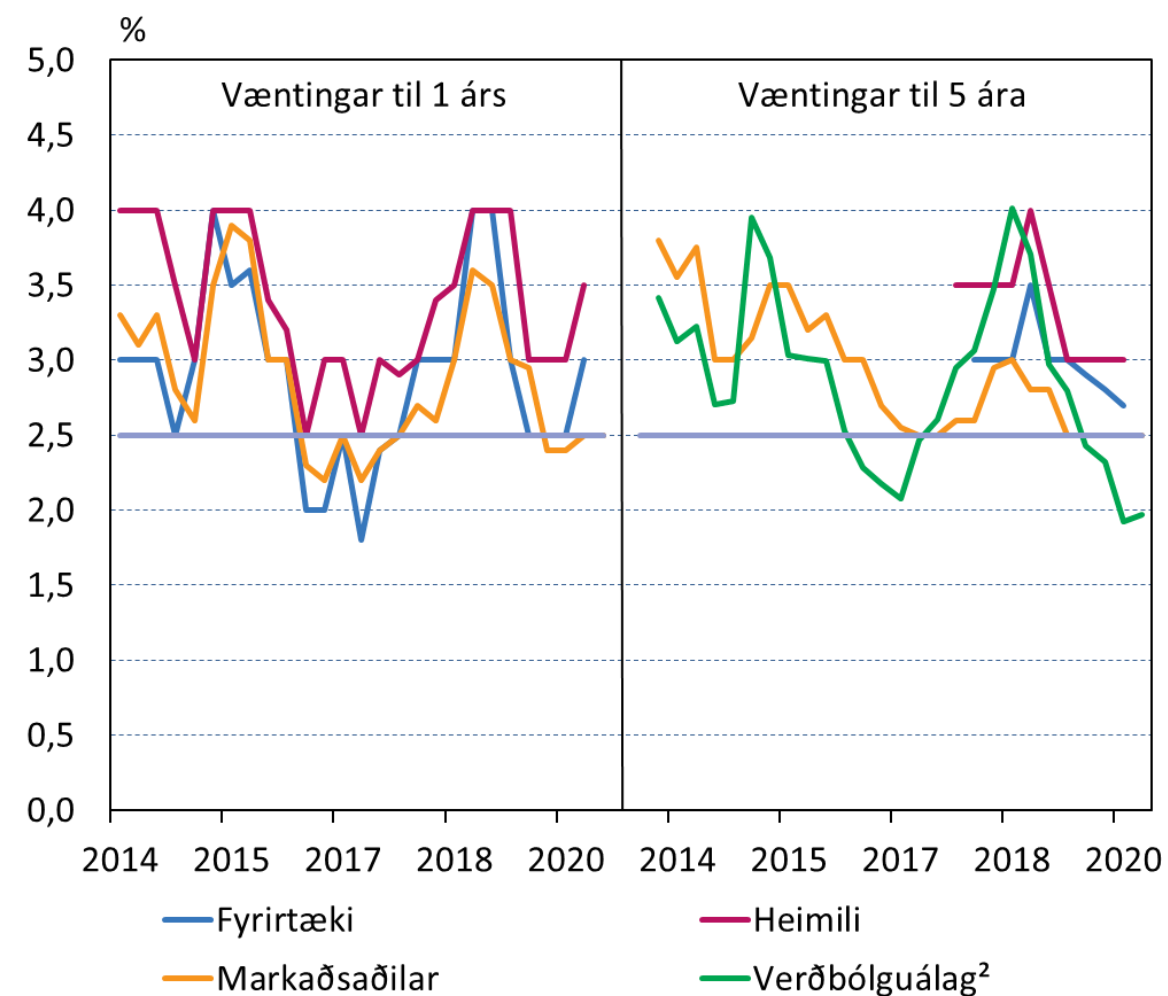
Gengi krónunnar¹

2. jan. 2015 - 21. ágúst 2020

Verðbólguvæntingar

1. ársfj. 2014 - 3. ársfj. 2020

1. Verð erlendra gjaldmiðla í krónum (þröng viðskiptavog). 2. Nýjasta gildið er meðaltal daglegra gilda frá 1. júlí til 21. ágúst 2020.

Heimildir: Gallup, Seðlabanki Íslands.

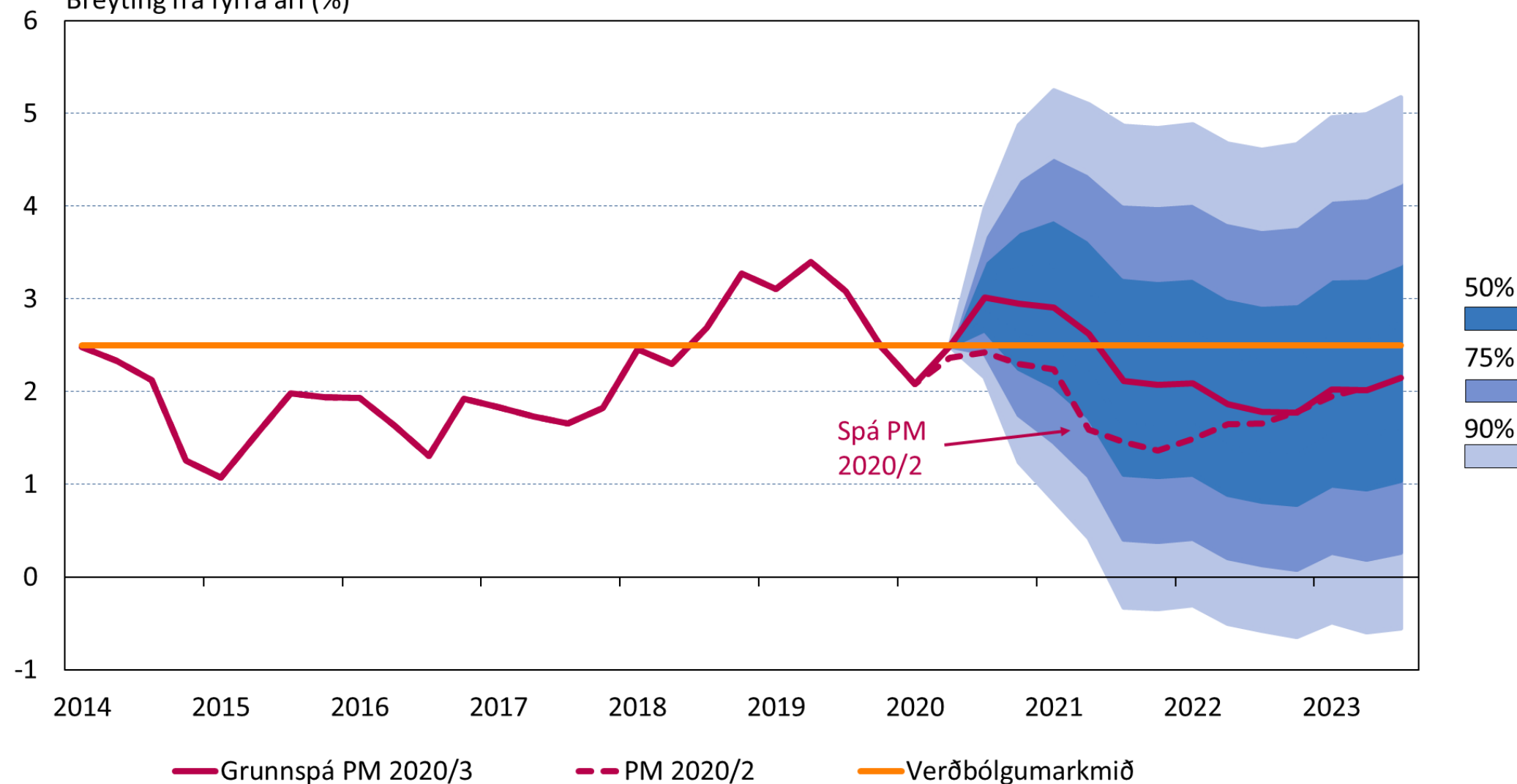
Meiri verðbólga fram á næsta ár en spáð var í maí

- Spáð að verðbólga verði um 3% út árið en taki síðan smám saman að hjaðna og verði um 2% á seinni hluta tímabilsins
- Meiri verðbólga og minni slaki í upphafi spátíma, ásamt minni lækkun alþjóðlegs olíu- og hrávöruverðs, skýra af hverju verðbólga hjaðnar hægar en spáð var í maí – en horfur á seinni hluta spátímans breytast lítið

Verðbólguspá og óvissumat

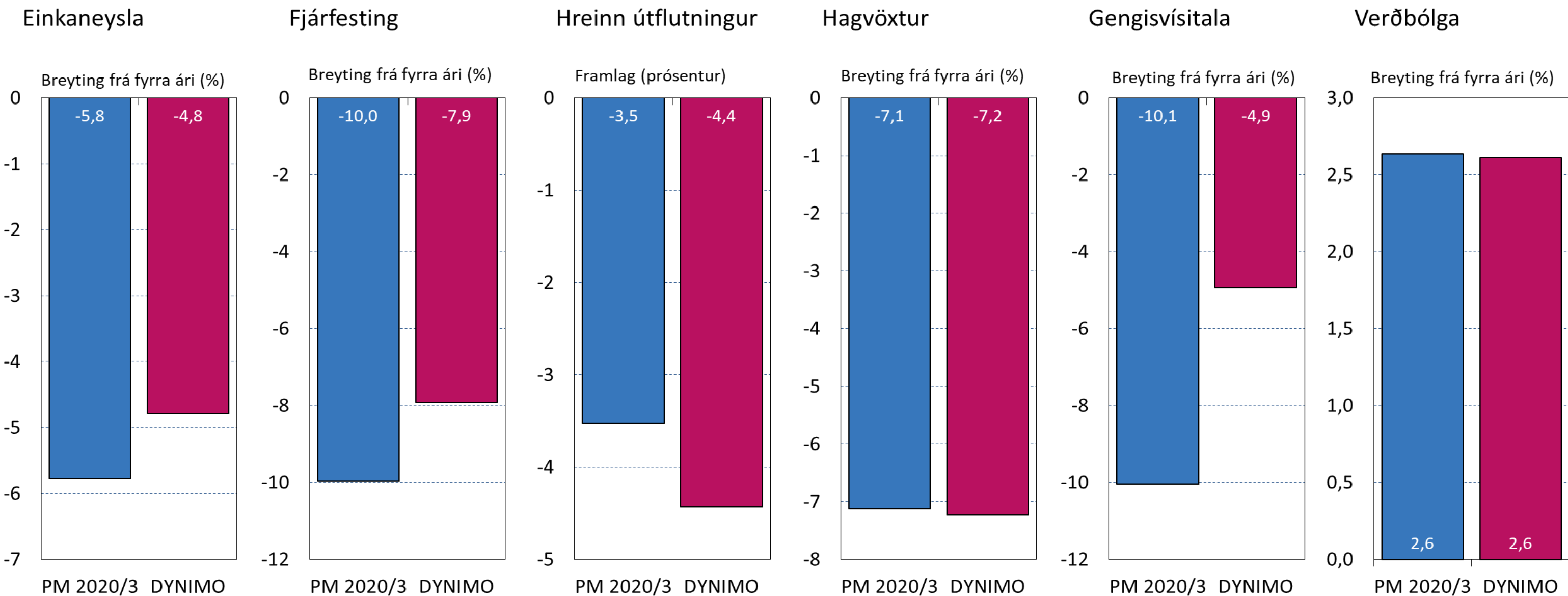
1. ársfj. 2014 - 3. ársfj. 2023

Breyting frá fyrra ári (%)

Tvö líkön ... nánast sama spáin fyrir 2020

- Samkvæmt DYNIMO-líkani bankans gefur innlend eftirspurn ekki eins mikið eftir í ár og samkvæmt spá PM 2020/3 ...
- ... á móti kemur neikvæðara framlag utanríkisviðskipta sem endurspeglar spá um hærri gengi ISK samkvæmt DYNIMO
- Samdráttur VLF er hins vegar nánast sá sami og í grunnspá og það sama á við um verbólguhorfur

Peningamál í hnotskurn

COVID-19
veldur usla í
heims-
búskapnum

Gríðarlegt högg
fyrir fluggeirann
og ferða-
þjónustu hér á
landi

Eftir mikinn
samdrátt í vor
jókst einka-
neyslan töluvert
í sumar

Horfur á minni
efnahags-
samdrætti í ár
en spáð var í
maí

Mikil fækkun
starfa og
atvinnuleysi í
sögulegar hæðir

Verðbólga
hefur heldur
aukist og verður
meiri en spáð
var í maí

Ritið í heild

Kynning aðalhogfræðings

Power Point myndir

Myndagögn

Tíst